

URMAȘUL LUI HIPPOCRATES, PRIETENUL LUI HERODOTUS

DR. HAB., PROF. UNIV. GHEORGHE BACIU LA 85 DE ANI

Născut la 2 octombrie 1936 în comuna Slobozia, județul Bălți, Basarabia, Regatul Român.

Domeniile de cercetare: medicina legală, istoria medicinei, studii biografice.

Doctor habilitat în științe medicale (1983), profesor universitar (1988).

Istoria învățământului superior și a științelor medicale din Republica Moldova este indisolubil legată de activitatea profesorului universitar Gheorghe Baciu.

S-a născut într-o familie de țărani-agricultori, care a dat viață la cinci copii. Se pare că steaua medicinei avea să călăuzească neamul Baciu, acesta numărând astăzi 16 medici cu studii superioare, inclusiv: trei profesori universitari, care activează la Chișinău, Londra, Moscova; cinci doctori în științe medicale, specialiști în domeniile oncologiei, pediatriei, stomatologiei etc.

Format în anturajul rudelor care profesau medicina, Gheorghe Baciu absolvă în anul 1963 Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, aflat pe atunci în topul primelor patru instituții de profil (după Moscova, Leningrad și Kiev), dintre cele 87 existente în Uniunea Sovietică. Anii de studenție au stat la baza lansării sale în domeniul medicinei legale, configurării profilului de personalitate, includerii în viața socială. Aname medicina legală s-a dovedit a fi domeniul în care s-a afirmat ca cercetător, profesor, manager, fondator de instituție.

La începuturi, cariera sa a fost periclitată de susținerea reformelor promovate de Nicolae Testemițanu, legendarul rector al ISMC (1959–1963), ministru al Ocrotirii Sănătății al RSSM (1963–1968), acuzat de manifestări naționaliste, Gheorghe Baciu devenind și el o persoană indezirabilă pentru autorități. Caz excepțional pentru Institutul de Stat de Medicină din Chișinău: în pofida faptului că era doctor habilitat în științe medicale, Gheorghe Baciu a fost „înghețat” pentru mai mulți ani în funcția de simplu asistent universitar!

Revenirea sa la *Alma Mater* se datorează rectorului Leonid Cobâleanschi. În 1995, Gheorghe Baciu a fost desemnat în postul de șef al Catedrei de medicină legală al USMF „Nicolae Testemițanu”. Noul șef de catedră și-a concentrat eforturile în vederea selectării și încadrării în activitatea profesională a tinerilor specialiști din domeniul medicinei legale; s-a implicat în perfecționarea programei de studii în limba română; a organizat pentru prima dată cursuri de perfecționare a medicilor legiști; a impulsionează cercetarea științifică în domeniul medicinei legale; a contribuit la formarea specialiștilor de înaltă calificare prin susținerea tezelor de doctor/doctor habilitat în medicină; a fost primul secretar științific (fondator) al Secției de Științe Medicale a AȘM (1993–1997); este primul care a studiat *Istoricul medicinei legale în Republica Moldova* și a publicat monografia omonimă (1997).

La 1 septembrie 2008, Gheorghe Baciu a transmis postul de șef al Catedrei de medicină legală conf. univ. Andrei Pădure. În prezent, Gheorghe Baciu este consultant la Catedra de medicină legală, fiind prețuit, respectat și onorat ca patriarh al medicinei legale din Republica Moldova.

De-a lungul anilor, Gheorghe Baciu a activat într-un șir de instituții de învățământ superior: Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Institutul Național de Educație Fizică și Sport, Institutul Național de Justiție, Academia de Poliție „Ștefan cel Mare” din Chișinău, contribuind la formarea multor promoții de medici, specialiști în drept, profesori de educație fizică și sportivi. Activitatea sa didactică este una complexă, axată primordial pe medicina legală,

dar cu preocupări conexe în alte domenii ale medicinei, în pedagogie și educație fizică. A avut un impact major asupra sistemului educațional din spațiul actual al Republicii Moldova, promovând metodologia didactico-științifică bazată pe taxonomia lui Benjamin Bloom (1956) și a celei revizuite de Lorin Anderson și colegii săi (1999), în diferite instituții de învățământ superior. Manualele și cursurile didactice pe care le semnează constituie în continuare un suport consistent pentru viitorii medici, pedagogi și juriști. A contribuit la pregătirea cadrelor de înaltă calificare în domeniul medicinei legale nu doar din Republica Moldova, ci și din România, SUA, Sudan, prin intermediul studiilor de licență, masterat, ordinatură clinică, doctorat și postdoctorat. A participat cu rapoarte științifice la numeroase congrese, simpozioane, conferințe naționale și internaționale, inclusiv în: România, Rusia, Ucraina, Belarus, Lituania, Letonia, Germania, Turcia, Estonia, Bulgaria, Sudan.

Este principalul promotor al implementării noilor metode de cercetare, menite să ofere soluții eficiente pentru un șir de probleme, în primul rând, din domeniul expertizei medico-legale a infracțiunilor comise împotriva sănătății și vieții persoanei. De o importanță majoră sunt studiile sale privind veridicitatea concluziilor medico-legale din perspectivă juridică, care reprezintă probe și dovezi obiective asupra mecanismului de traumatizare, iar, în anumite cazuri, contribuie la descoperirea cazurilor de violență extremă.

Reieșind din vasta sa experiență profesională, Gheorghe Baciu deduce că: „Niciuna dintre disciplinele medicale nu reflectă într-o măsură mai mare particularitățile moravurilor și obiceiurilor naționale decât medicina legală, ce indirect exprimă bazele statale ale unei perioade de dezvoltare a țării respective. Ea întotdeauna a servit drept mijloc de protecție și de consolidare a ordinii publice”.

Bibliografia cercetătorului însumează peste 700 de lucrări științifice, inclusiv 98 de monografii, manuale și materiale instructive, 11 brevete de invenții, 93 de certificate de inovații publicate în țară și peste hotare. Sub conducerea profesorului universitar Gheorghe Baciu au fost realizate și susținute două teze de doctor habilitat, cinci teze de doctor în științe medicale și 16 teze de master.

În perioada 1963–1983, cercetările sale științifice au vizat următoarele direcții: influența bolilor preexistente în tanatogeneza diverselor forme de moarte violentă; probleme de modelare experimentală a traumeilor închise ale toracelui. În a doua jumătate a anilor 1980, pornind de la caracteristica diverselor accidente cu urmări grave asupra sănătății elevilor, Gheorghe Baciu a venit cu o abordare științifico-practică referitoare la accidentele produse la copii. O altă preocupare

a sa a constituit dimensiunea cardiografică a sportivilor: presiunea fizică asupra inimii, disfuncționalități. Ultimele două decenii au fost marcate de studii în domeniul violenței intrafamiliale.

Printre realizările sale administrative se numără fondarea Centrului de Medicină Legală (CML). În perioada aflării la conducerea CML și de specialist principal al Ministerului Sănătății (1997–2008), a elaborat și implementat în practica medico-legală, în premieră în Republica Moldova, setul de regulamente pentru buna activitate a serviciului, care rămân în vigoare până în prezent.

Pasiunea vieții sale – medicina legală – este întregită într-un mod surprinzător și original de marele interes ce-l nutrește pentru istorie și cultură, pentru „personalitățile care au lăsat o urmă luminoasă în istoria națiunii române, mai ales momentele care sunt mai puțin cunoscute, despre care nu s-a vorbit. M-am documentat preponderent din arhive și din literatura de specialitate, dicționare, enciclopedii și, desigur, m-a îndrumat și intuiția mea, cine și ce valoare are”.

Înzestrat cu har scriitoricesc, și-a făcut părtași ai intereselor sale numeroși cititori. În afară de manuale, materiale didactice și un impunător număr de articole științifice din domeniul medicinei legale, anatomiei și morfologiei sportive, editează lucrări cu caracter analitico-publicistic, în care prezintă informații valoroase despre istoria profesiei de medic, în conexiune cu istoria neamului și cu marii înaintași: Nicolae Milescu Spătarul, Dimitrie și Antioh Cantemir. Vine cu o viziune proprie și cu argumente medicale asupra cauzelor morții poezilor Mihai Eminescu, Alexie Mateevici, a medicului și politicianului Daniel Ciugureanu, deputat în Sfatul Țării, și altor distinse personalități. Istoria fiind una dintre preocupările sale permanente, subscrie la ideea că trecutul medicinei basarabene poate fi abordat concludent inclusiv prin prisma personalităților. O preocupare aparte a constituit istoria *Alma Mater* – USMF „Nicolae Testemițanu”.

Astfel, fenomenul Baciu transpune nu doar în domeniul medicinei legale, domeniu care l-a propulsat în universul cunoașterii, ci și în cel al cercetărilor biografice de anvergură enciclopedică, al publicisticii, al istoriei, al poeziei sacrale și patriotice.

Spirit lucid și elevat, Gheorghe Baciu deține și recordul incontestabil în ce privește durata neîntreruptă a activității medicale – de 67 de ani – începută din 15 iulie 1954 și pe care o continuă cu succes până în prezent.

Dr. hab. Emil CEBAN
Dr. hab. Ion BAHNAREL
Dr. Ion Valer XENOFONTOV